

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук
Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В20 Оптимізація і охорона природного середовища регіону

Освітня програма Середня освіта (Географія)
Спеціальність 014 Середня освіта
Спеціалізація 014.07 Географія
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри географії та природознавства
Протокол № 1 від “15” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Оптимізація і охорона природного середовища регіону
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Викладач (-і)	кандидат географічних наук, Фоменко Наталія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+38 (096) 37 99 448
E-mail викладача	nataliia.fomenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	2 години, щотижня
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Оптимізація і охорона природного середовища регіону» читається на першому курсі та призначена сформувати у студентів розуміння суті, мети за проблематики виживання людства в умовах дефіциту природних ресурсів і продовольства та погіршення екологічного стану довкілля. Важливість формування у студентів бачення розвитку регіонів через призму існуючих екологічних проблем є важливою навичкою та необхідною умовою світосприйняття. Актуальними стають питання оптимізації природного середовища не тільки промислово розвинутих регіонів, але і тих, які мають статус курортно-рекреаційних.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Оптимізація і охорона природного середовища регіону» є ознайомлення здобувачів вищої освіти з питаннями, що стосуються об'єкта, предмета, особливостей історичного розвитку та головних наукових положень оптимізації природного середовища на прикладі існуючих підходів у світі та Україні.</p> <p>Основними завданнями навчальної дисципліни «Оптимізація і охорона природного середовища регіону» є: визначення напрямів вирішення проблем оптимізації довкілля на засадах географічної науки.</p> <p>При вивченні даного курсу студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - різні аспекти і підходи до природоохоронної діяльності; - і виявляти, картографувати, аналізувати тенденції впливу техногенного навантаження на ландшафти; - сучасні погляди на оптимізацію природного середовища; - роль географічної науки в розробці наукових основ оптимізації природного 	

середовища.

вміти:

- виявляти, картографувати, аналізувати тенденції впливу техногенного навантаження на ландшафти;
- здійснювати пошук напрямів до вирішення проблем оптимізації довкілля на засадах географічної науки;
- складати плани уроків із використанням знань щодо оптимізації та охорони природного середовища макрорегіонів світу.

4. Компетентності

С 1. Здатність і готовність спрямувати дії на розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у науково-дослідній роботі в сферах педагогіки.

С 5. Вміння спілкуватися із нефахівцями, певні навички викладання, роботи зі ЗМІ.

С 10. Здатність аналізувати географічні об'єкти і процеси як природного походження, так і антропогенні, з погляду фундаментальних принципів і знань природничих наук, а також на основі відповідних методів. Здатність розв'язувати педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування еоретичних положень педагогіки, психології та окремих методик навчання, проведення досліджень і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

С 11. Здатність розв'язувати широке коло проблем та задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.

5. Результати навчання

Д 4. Здатність робити презентації усно і в письмовій формі до 10 сторінок іноземною мовою.

Д 6. Знання основних принципів і положень теоретичної, фізичної, суспільної та конструктивної географії.

Д 7. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та професійних інтересів.

Д 9. Знання основних правил організації польових і камеральних досліджень із школярами, найбільш вживаних методів дослідження розвитку географічної освіти.

Д 11. Вміти виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 3 кредити ECTS, 90 год.

<u>Вид заняття</u>	<u>Загальна кількість годин</u>
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу			
<u>Семестр</u>	<u>Спеціальність</u>	<u>Курс</u> (рік <u>навчання</u>)	<u>Нормативний /</u> <u>вибірковий</u>
1	014 Середня освіта (Географія)	1	вибірковий
Тематика курсу			
<u>Тема</u>	Кількість годин		
	лекції	сем. заняття	сам. робота
<u>Тема 1.</u> Вступ. Сучасні погляди на оптимізацію природного середовища та головна мета.	2	2	10
<u>Тема 2.</u> Принципи та аспекти оптимізації природного середовища. Соціально-політичні, законодавчі, економічні, правові, науково-технічні передумови оптимізації природного середовища.	2	2	10
<u>Тема 3.</u> Види господарської діяльності та їх вплив на довкілля. Природно-антропогенні, природно-техногенні, природно-господарські системи, геотехсистеми.	2	2	8
<u>Тема 4.</u> Фундаментальні властивості природного середовища. Географічний підхід до оптимізації природного середовища. Відомчий (галузевий) підхід до природи в господарюванні та в наукових дослідженнях.	2	2	8
<u>Тема 5.</u> Основні географічні принципи оптимізації природного середовища.	2	4	8
<u>Тема 6.</u> Місце ландшафту у вирішенні питань оптимізації природного середовища. Методика викладання теми у шкільній географії.	-	4	8
<u>Тема 7.</u> Природно-заповідний фонд. Порушені ландшафти. Культурні ландшафти. Антропогенні ландшафти. Методика викладання теми у шкільній географії.	2	2	8
Разом годин	12	18	60
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи. Модульний контроль (сума балів за окремих змістовий модуль) проводиться (виставляється) на		

	<p>підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), самостійно опрацювати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння публічно чи письмово подати певний матеріал. Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі екзамену.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Підсумкова письмова робота виконується у формі тестових завдань з вибором правильної відповіді.</p>
Практичні заняття	<p>Кожне практичне заняття оцінюється вагою 10 балів, що студент може отримати за оформлення і презентацію роботи.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав сумарно 25 балів і вище. Студент не допускається до складання екзамену, якщо впродовж семестру він набрав менше 25 балів. У цьому випадку студенту у відомості робиться запис «не допущений» і виставляється набрана кількість балів. Допускається, як виняток, з дозволу декана факультету за заявою, погодженою з відповідною кафедрою, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перекладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Напередодні екзамену викладач подає доповідну декану про недопуск студентів академічної групи (груп). Відмітка про недопуск у відомості робиться при наявності розпорядження декана.</p>

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зарховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме на контрольних зрізах, за виконанні лабораторні роботи. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань та виконання лабораторних робіт.

Не допускаються списування та несвоєчасне виконання поставлених завдань для самостійного опрацювання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих

текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перекладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перекладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Царик Л.П., Лісова Н.О. Глобальні і регіональні екологічні проблеми. Навчальний посібник. Тернопіль: Наук-вид. відділ ТНПУ, 2018. 168 с.
2. Лісова Н.О. Вплив військових дій в Україні на екологічний стан держави. Наукові записки ТНПУ, Серія: Географія. №2, 2017. С.165-173
3. Резнікова Н.В. Глобальні екологічні проблеми в сучасному світі: екологічна детермінанта міжнародних економічних відносин / Н.В. Резнікова. – К.: Вістка, 2016. – 216 с.
4. Спілка сприяння сталому розвитку Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.wgttdi.com.ua.
5. Журнал "Зелений світ" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.greenworld.com.ua.

Додаткова:

6. Грицевич И.Г. Перспективы и сценарии низкоуглеродного развития: ЕС, Китай и

США в глобальному контексті. Режим доступу:
<http://www.wwf.ru/resources/publ/book/516>.

7. Reznikova N. Transnationalization as an aggravator of the nature use problem: challenges on the way to sustainable development / N.Reznikova // Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»: збірник наукових праць (електронне видання). – №7. – 2016. – Режим доступу: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/issue/view/163
8. Веб-сторінка Екологічної програми Європейської комісії. – Режим доступу : http://www.europa.eu.int/comm/dgs/environment/index_en.htm.
9. Еко-бюлетень / РЕЦ-КИЇВ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rec-kyiv.org.ua>
10. Екологічна економіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://csf.colorado.edu/ecol-econ/>.

Викладач

Н.В. Фоменко